

WSTĘP

Każdy z nas – mieszkaniec gminy, powiatu, województwa – dostrzega zmiany w lokalnym otoczeniu. Budowane są szkoły, boiska sportowe, modernizowane drogi, prowadzona jest debata na temat lokalizacji oczyszczalni ścieków. Kandydaci na wybieralne stanowiska samorządowe przekonują w kampaniach wyborczych do swoich wizji rozwoju. Obmyślane są długofalowe strategie i podejmowane rutynowe decyzje. Samorządy terytorialne są zarządzane – stają się podmiotem i przedmiotem procesów decyzyjnych. Udział inwestycji samorządowych w PKB przekracza w Polsce obecnie 3% i jest najwyższy wśród krajów Unii Europejskiej. Wiele z tych projektów ma swoje źródło finansowania w środkach europejskich. Samorządy pozyskują też samodzielnie środki finansowe na inwestycje, zaciągają kredyty i emitują obligacje komunalne. Deficyt w finansach samorządowych zbliża się do poziomu 1% PKB i jest również jednym z najwyższych w Europie. Warunki funkcjonowania samorządów terytorialnych niewątpliwie można zaliczyć do burzliwych, zbliżonych do stanu permanentnego kryzysu. Te okoliczności kreują nowe wymagania wobec decydentów ulokowanych w samorządach terytorialnych. Sprawna, satysfakcjonująca mieszkańców realizacja zadań samorządowych uwarunkowana jest posiadaniem i wykorzystaniem w praktyce nowoczesnej wiedzy menedżerskiej.

Monografia, którą oddajemy w ręce Państwa, stanowi próbę zainicjowania dyskusji o problemach i kierunkach doskonalenia zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego oraz wskazania obszarów wiedzy, które można i należy wykorzystać do poprawy jakości procesów decyzyjnych na poziomie lokalnym. Opracowanie zostało podzielone na dwie części. W pierwszej zaprezentowane zostały rezultaty prac badawczych prowadzonych przez nauczycieli akademickich Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. Omawiane problemy dotyczą różnych aspektów zarządzania w samorządach lokalnych (koncepcji klastrów, polityki społecznej, zarządzania finansami, jakością, wiedzą) i wpisują się w ramy trzech dyscyplin: nauki o zarządzaniu, ekonomii i finansów. W tej części monografii przedstawione zostały również efekty analiz rozwoju społeczno-gospodarczego, które mogą, a nawet powinny stanowić dla władz samorządowych swego rodzaju inspirację do doskonalenia procesu zarządzania.

Druga część opracowania ma zdecydowanie inną specyfikę – obejmuje raporty i komunikaty przedstawicieli samorządów gminnych i powiatowych oraz instytucji z nimi współpracujących. Poruszane kwestie mają charakter wielowymiarowy, ale w dużej mierze odnoszą się do procesów inwestowania w infrastrukturę komunalną i kapitał ludzki oraz do procesów budowania relacji między samorządami lokalnymi a otoczeniem społeczno-gospodarczym. Szczególna wartość tej części opracowania wynika niewątpliwie z tego, że ujęte w niej krótkie teksty wyrażają przede wszystkim punkt widzenia praktyków – osób, które codziennie podejmują szereg decyzji związanych z zarządzaniem samorządami lokalnymi lub decyzji zmierzających do zacieśnienia współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

Na koniec chcemy podkreślić, że niniejsza publikacja powstała dzięki aktywności osób, które zechciały odpowiedzieć na zaproszenie do dyskusji na temat zasad, mechanizmów i specyfiki zarządzania w samorządach lokalnych oraz do wymiany doświadczeń pozwalających na doskonalenie funkcjonowania samorządów. Mamy nadzieję, że treści prezentujące uogólnienia teoretyczne i doświadczenia praktyczne spełnią oczekiwania najbardziej wymagających czytelników, a przede wszystkim zostaną wykorzystane w praktyce samorządowej oraz znajdą uznanie studentów kierunków ekonomicznych.

*Roma Fimińska-Banaszyk
Artur Zimny*